

SAMBAND

No. 34 Febr. 1911

„Samband“, — fortsættelse af kvartalskriftet Valdris Helsing — udkommer hver maaned, er tilegnet bygdelagberægelsen og vil søge at fremme bygdelagenes formaal og arbejde for deres fremgang og trivsel. Abonnementspris, \$1.00 aaret; enkelte hester 10 cents hvert.

Udgives af Samband Publishing Association, Minneapolis, Minn.

Bestyrer og redaktør:

A. A. Veblen,
Stillwater, Minn.

ISSUED MONTHLY AT MINNEAPOLIS, MINN.

Entered as second-class matter December 5, 1910, at the post office at Minneapolis, Minn., under the Act of March 3, 1879.

AUGSBURG Publishing House

PUBLISHERS & IMPORTERS
PRINTERS & BINDERS

425-429 S. 4th Street
Minneapolis, Minn.

HOGAN BROTHERS Minnesota Farm Lands

542 Lumber Exchange

MINNEAPOLIS, - - - - - MINN.

PIANOER og ORGLER

Ikke for at vise frem noget billede, men for at faa tilladelse til at henlede Deres opmærksomhed paa vort store lager af instrumenter, da det vil interessere enhver musikelskende.

Skriv efter vor katalog og nævn hvad som ønskes, piano, pipeorgel, kapelorgel eller husorgel. Nævn "Samband".

Northwestern Music House,
CARL RAUGLAND

520 - 2nd Ave. S., Minneapolis, Minn.

THE SAMBAND PUBLISHING ASSOCIATION

bestaar af en 8, 10 mænd som har tegnet sig for penge til et fond, for at sikre "Samband"s udgivelse indtil man faar skriftet saavidt udbredt at det bærer sig selv. Embedsmænd for S. P. A. er A. A. Veblen, president and manager; O. A. Hain, secretary and treasurer, 322 Cedar Ave., Minneapolis, Minn.

Alt bladet vedkommende bør sendes til

A. A. Veblen,
Stillwater, Minn.

INDBYDELSE TIL ABONNEMENT.

"Samband" er tilegnet bygdelaagbevægelsen og anlagt paa at fremme bygdelaagernes fremgang og trivsel. Det er desuden et blad for god og folkelig læsning, især i retning af historie, sagn og skisser fra folkelivet baade i Norge og Amerika.

Dets hovedopgaver er, (1) at bli det jævne norske folks literære familieblad; (2) at tjene som bygdelaagbevægelsens tolk og talsmand, og det vil søge at bli erkjendt eller antaget som laagernes officielle organ saasnaart som de enkeltvis eller i fællesskab finder sig beredt til at handle i sagen.

Paa det møde af repræsentanter fra bygdelaagene, som blev holdt i Minneapolis 15de november sidstleden, enedes man bl. a. om at faa sagen om fælles blad for laagene lagt frem paa deres næste stevner (sommeren 1911) og det besluttedes ogsaa at henstille til de forskjellige laag, at de da vælger repræsentanter til at udgjøre en fælleskomite til at forhandle om udgivelsen af et fælles organ.

Paa opfordring forklarede redaktøren "Samband"s maal og dets udgiveres hensigt, at gjøre det til talsmand for bygdelaagsagen. De tilstedeværende bygdelaagembedsmænd lovede ham venlig at stille til hans raadighed navn og adresser fra laagernes medlemslister, saa at prøver af bladet kan bli sendt til dem.

Et stort tal navn er da meddelt os, og prøveeksemplarer blir nu sendt disse medlemmer og venner af de forskjellige bygdelaag, med indbydelse til at abonnere paa "Samband" og læse det, indtil bygdelaagene faar forhandlet og kommet til endeligt resultat med hensyn til fælles organ for laagene.

Baade for at gjøre sig kjendt med bevægelsens udbredelse, historie, natur og vekst saavel i sin almindelighed som med hensyn paa ethvert særskilt laags virksomhed, og for at kunne dømme ret og kyndigt hvorvidt "Samband" fortjener laagernes støtte, bør bygdelaagfolket læse det i det mindste indtil de kommer sammen til sine stevner. Bladet kan ikke rettelig prøves uden udbredelse blandt dem som skulde prøve det. Derfor tilstiller vi Dem denne indbydelse til at abonnere.

Omfatter De sagen med velvilje, og vil De bli kjendt med bladet og sætte Dem ind i bygdelaagbevægelsens væsen og fremskridt, saa udfyld nedenstaaende blanket.

Til udgiverne af "Samband":

For vedlagt **en dollar** bedes "Samband" sendt et aar til

(Navn).....

(Post office).....(Stat).....

(Angiv husnummer i by).....

Kjøb helst "money order" til forsendelse. Send saa det hele til

A. A. Veblen,
Stillwater, Minn.

Samband

(continuation of Valdris Helsing)

is a monthly magazine devoted to old country folk-lore, tradition, and history, and historical and biographical sketches from the Norwegian settlements in America. It is especially dedicated to the bygdelag movement among Americans of Norwegian origin or descent, and seeks to further the growth of the bygdelag societies and the attainment of their aims and objects.

Subscription price, \$1.00 a year.

Single copies, 10 cents.

Published at 322 Cedar Ave., Minneapolis, Minn., by the
Samband Publishing Association.

Manager and editor:

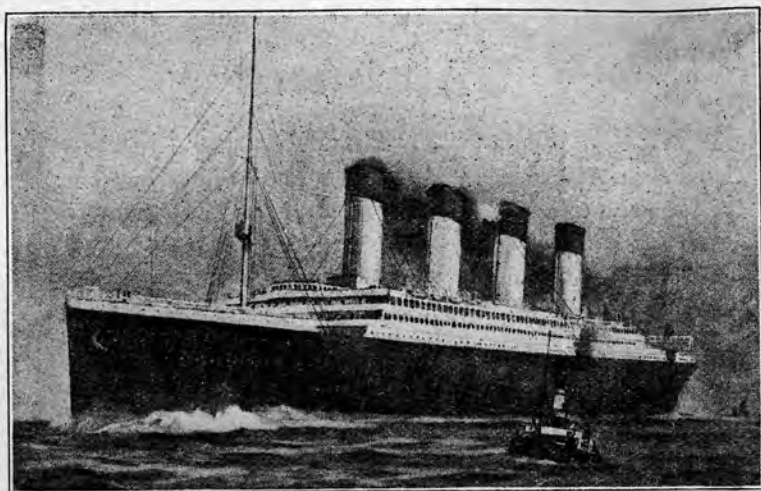
A. A. Veblen,

Stillwater, Minn.

INDHOLD AF NO. 34, FEBRUAR, 1911:

	Side
Helsing te "Samband". Knud A. Helle.....	97
Lidt om Østerdølslaget. Th. Eggen	98
"Samband". Prof. D. G. Ristad	99
Klokkeren holder sangskole. Dr. J. S. Johnson.....	101
Erindringer fra Reinli. Ole Jorgens	105
Grautmouin. John P. Ivers	120
Valdrisvisa. Ola K. Alfstad	122
Boye Norving. G. K. N.	124
Nogle almindelige bemærkninger om kunst og literatur. Juul Dieserud	124
Liste over bygdelagene	128

The White Star Line

NEW YORK—LIVERPOOL via Queenstown

BALTIC.....	23,876	Tons
CEDRIC	21,035	"
CELTIC.....	20,904	"
ARABIC.....	15,801	"

BOSTON—LIVERPOOL via Queenstown

CYMRIC.....	13,096	Tons
ZEELAND.....	11,904	"

MONTREAL—QUEBEC—LIVERPOOL

*LAURENTIC.....	14,892	Tons
MEGANTIC.....	14,878	"

All Twin-Screw Steamers.
*) Triple-Screw Steamer.

NEW YORK—PLYMOUTH—CHERBOURG SOUTHAMPTON

*OLYMPIC.....	45,000	Tons
**TITANIC.....	45,000	"
ADRIATIC.....	25,000	"
OCEANIC.....	17,274	"
MAJESTIC.....	10,147	"
TEUTONIC.....	10,000	"

NEW YORK and BOSTON to the MEDITERRANEAN

CEDRIC.....	21,035	Tons
CELTIC.....	20,904	"
CRETIC.....	13,517	"
CANOPIC	12,097	"
ROMANIC.....	11,394	"

*) Launched.
**) Building.

AVERAGE TONNAGE OF THE WHITE STAR LINE STEAMERS
IS GREATER THAN THAT OF ANY OTHER
STEAMSHIP COMPANY

O. E. BRECKE,

NORTHW. PASSENGER AGENT

119 & 120 SO. 3RD ST., - MINNEAPOLIS, MINN.

Samband.

No. 34

Februar

1911

Helsing te „Samband“.
Fraa Knud N. Selle.

De va om blae „Samband“ eg ville sfrive no
Vare ei liti rogle; um infje hu bli go,
So trur eg „Samband“ likar de aa Valdrijane mæ.
Ma bli 'tje rogla ovgo, jaa fær daa some læ.

Ei helsing fyt eg sfinder te blae fraa meg fjøl!
De æ nog vandt de kjenner te, at eg er Sætesdøl;
Men maale mit de røpar meg, de veit eg møkje vel,
Um fry eg æ av maale, mi bygd og bygdeitel.

Eg likar blae ovgodt og leii, som de traar,
Ma difor tok eg „Samband“ paa prøve for eit aar.
De styrer rette vegjen aa binde godt ihop,
Ma tanka ut de veslar, ja baade mæ aa mot.

Den vegjen ve de semje ihop dei bygdelag,
Som op te no æ dana og flei av same flag.
Ma eigong daa vi' „Samband“ eit regtigt samband bli
For alle* bygdelagji; men alt maa ha fit ti.

* Dubbel I uttalast ofte dubbel d.

Lidt om Østerdølslaget.

Da „Samband“ nu tegner til at bli et fælles organ for de forskjellige fylkeslag, kan det ikke skade, at ogsaa en Østerdøl faar si etpar ord. La mig da først faa gratulere „Samband“'s udgiver med bladets udvidelse og forbedring, baade hvad form og program angaar. Lagene trænger et fælles organ, og hvorfor ikke bruge, hvad vi allerede har?

Hvad Østerdølslaget angaar, saa er vi nok ikke komne svært langt med vor organisation endnu. Vi har havt et stevne, og har berammet et nyt, som skal bli holdt i Minneapolis i juni maaned dette aar. Vort møde i Fergus Falls ifjor sommer var opmuntrende baade med hensyn til antallet af besøgende og den hyggelige stemning, som raadet. Og vi har al grund til at haabe, at vort næste møde skal bli endnu bedre.

Naar man undertiden kalder disse forskjellige fylkesorganisationer „bygdelag“, saa passer ikke dette navn paa os. Østerdalen er saa lang som selve Glommen og indbefatter mange bygder. Glommen har dog altid været som et slags bindeled mellem disse. Og siden Østerdalsbanen blev bygget, har samfærdselen mellem disse bygder vokset i betydelig grad, og følelsen af et slags slegtifab har øget i samme mon. Det var derfor nokjaa naturligt, at det paa vort stevne i Fergus Falls blev besluttet, at alt, som hadde navn af Østerdøl skulde faa være med i laget, selv om navnet og forbindelsen var opnaet ved etesfab. Vi Østerdøler er meget liberale i saa henseende.

Og naar vi først er blet forenet indbyrdes, ligger den tanke nokjaa nær: Kan ikke forbindelser komme istand mellem vort lag og de andre fylkeslag? Tænk, om vort norske folk i Amerika ved hjælp af denne bevægelse kunde opnaa at bli et enigt folk! Det er en mission værd at arbeide for.

En hilsen til alle, som er interesseret i fylkeslagbevægelsen. Minneapolis, Minn., 18de februar 1911. Th. Eggen.

„Samband.“

Et forslag til et representativt fælleslag for alle bygdelag er offentliggjort gennem de fleste af de norske blade i vesten. „Samband“'s abonnenter har rimeligvis læst det i et eller andet af disse blade. I forslaget er ogsaa indbefattet tanken paa, og ønsket om at dette fælleslag staar som ansvarlig udgiver af et fællesorgan for bygdelagsbevægelsen. Denne del af forslaget angaar „Samband“ og „Kvartalskrift“, som jo allerede har et program, som indbefatter tanken om fællesskabet i bygdelags- og national-interesserne. — Det er om dette jeg vil faa lov at sige et par ord til „Samband“'s læsere.

Da det kom paa tale, at bygdelagene burde have et fællesorgan, tænkte jeg, og jeg tror mange med mig, at dette fællesskab burde oprettes, idet bygdelagene paa sine stævner valgte repræsentanter, som kunde forhandle om og muligens enes om en plan for samarbeide i udgivelsen af et fællesorgan og saa forelægge denne plan for de enkelte lag til antagelse. — Det viste sig imidlertid, at kun to eller tre lag virkelig valgte repræsentanter, som havde myndighed til at forhandle om sagen. Imidlertid var „The Samband Publishing Association“ opstaaet og saa sig istand til at byde bygdelagene et skrift, som denne association haabede vilde udvikle sig til at blive fællesorgan for bygdelagene. „Samband“ kom ud. Skriftet sætter sig som maal at tjene bygdelagsbevægelsen, det vil tjene som fællesorgan. Dette er jo i og for sig meget prisværdigt, men efter min mening lider det af den mangel, at skriftet ikke kan siges at være fællesorgan i sin oprettelse. Dertil blev der ingen anledning, da bygdelagene jo ikke under nogen omstændighed, — selv om de sidste sommer havde valgt repræsentanter — kunde ha handlet før til sommeren. Men lad nu det gaa. „Samband“ er nu et faktum, — bladet holder paa at udkomme. — Med det faktum i beregning blir nu spørgsmaalet:

Skal bygdelagene anse „Samband“ som bygdelagsbevægelsens specielle fællesorgan og saa benytte det som saadan? — Dette kan naturligvis lade sig gjøre. Nogen direkte kontrol kan bygdelagene med denne ordning naturligvis ikke øve; og dersom bygdelagene ikke anser det for at være af nogen betydning, at de mangler kontrol, blot der er et organ, som staar bygdelagsbevægelsen til tjeneste saadan i sin almindelighed, da er jo den nærværende ordning forsaavidt ganske tilfredsstillende. — Nu er det vistnok saa, at **enkeltmænd** fra alle lag har anledning til at stifte sig aktier i „Samband Publishing Association“ og paa denne maade **privat** saa del i bladets styre, — men lagene som lag vil blive udenfor hvad den **direkte** styrelse angaar.

I mit forslag gaar jeg ud fra, at et **fællesorgan** ogsaa bør være **fælles**, og derfor anser jeg det ønskeligt, at dersom vi kan saa organiseret et fællesslag, repræsentativt af alle bygdelag, da burde vi ogsaa saa et organ som helt og fuldt er bygdelagsbevægelsens eget baade efter materiale og efter aanden, med fuld myndighed til alle sider. Da nu „Samband“ og „Kvartalskrift“ allerede eksisterer, synes jeg, at det er rimeligt ikke at oprette et nyt organ for bygdelagene i fællesskab, men at disses fællesstyre, dersom det blir til virkelighed, faar istand en overenskomst med „Samband“s og „Kvartalskrift“s eiere, hvilken gaar ud paa, at de to skrifter staaes sammen og anskaffes som bygdelagernes fællesorga med fuld kontrol og fuldt ansvar.

Det nye organ vilde da blive et norsk-amerikansk nationalskrift med rod i bygdelagsbevægelsen og næret af denne baade i dens forhold ligeoverfor de enkelte lag og som samlet national bevægelse, populært i indhold og samlet i sit hele anlæg. Om da de enkelte lag, som allerede har sine egne smaa skrifter, (Hallinglaget, Teleslaget, Valdreslaget), vilde fortsætte med disse og samle historisk-biografisk materiale blandt sine egne bygdefolk, saa vilde der jo intet være, som kunde eller burde forhindre det.

Det er denne sag, som jeg har gjort forslag i og som jeg haaber blir drøftet ubildet og med tanken sættet paa hvad godt vi kan udrette for vort folk i dette land.

Erbødigt,

D. G. Ristad.

Klokkeren holder sangskole.

Af Dr. J. E. Johnson.

Saa længe den gamle klokker endnu var i embedet, var det kun saa sjelds med sangen og musikken, udenom kirkesangen. Denne bestod deri at klokkeren som havde en sand „stentor-røst“ sang „føre“, og almuen efter, paa passelig afstand, saa at den ene strofe var saa nogenlunde afsluttet før klokkeren begyndte paa den næste. Og dette skal slet ikke forståes som nogen refleksion paa sang af almuen i kirken, ei heller paa klokkeren, thi som forsanger var den gamle klokker aldeles ikke at blaaie ad, og hans lige findes sjelden, og hans mester tror jeg endnu ikke at have truffet. Men da den kunst at læse noter, og synge efter dem, var aldeles indskrænket til prestefamilien, og ikke engang klokkeren selv kunde træffe, ved at se paa et musikblad, enten det var i „Dur“ eller „Mol“, enten det var jalmemelodi eller en syndig vise, var flerstemmig sang en ganske ukendt kunst. Det maa erindres at paa den tid fandtes der ikke et eneste piano, orgel, eller instrument af noget slags i hele fjetlementet, undtagen en og anden seje og trækspil.

Men saa lavede det sig saa at der skulde komme en ny klokker fra Norge, som var seminarist og som saadan, uddannet i sang. Det var Per Skogsby.

Det var ikke vanskeligt at see det paa ham at han var musikalsk, og at sangen var hans liv. Naar han kom gaaende med skræppen paa ryggen, kunde en let se enten han gik efter march-takt, vals-takt eller anden takt. Det var ikke bare det at han sang, nymede eller traliede for sig selv naar han gik,

men han kunde ofte sees at slaa takten med pegefingeren som om han anførte et kor, sjønt han bare dirigerte sig selv.

Saa blev der tillyst sangmøde, til hvilket alle indbødes som havde sangstemme og gehør, og som vilde være med i et kirkekor. Sagen kan sige, at der ikke var fremmøde. Det begyndtes med undervisning i nodelæsning, og dette viste sig efter lidt for stridt for mange. Det var ikke nogen simpel ting dette, med alle disse bogstaver, krydser og b'r, og de forskjellige durer, takter og tempoer. Det var jo ganske næsten som at lære et helt nyt sprog alt dette som aldrig havde været hørt om der i settlementet før. Saa at om lidt blev de fleste eliminerede, saa kun kjernen var igjen, eller ligesom man stiller ævnerne fra kornet, det lette stof blaastræet væk. Dog kånste ikke saa aldeles. Der blev igjen et halvt dusin unge kvinder, som sang sopran, men de havde ikke netop monopol paa det, thi han „Tæla-Ola“ og Saakenstugu'n, som begge sagde sig at ha sopranstemmer sluttede sig til dem efter at ha forsøgt sig paa tenoren. Saakenstugu'n lagde aldrig beslag paa at kunne synge efter noder, og sang derfor sine salmer bentud af salmebogen.

Med Tælaola var det en anden ting. Han vilde for en ting ha det klart forstaaet, at han havde adskillig vanskelighed med sine øine, og at han maatte bruge briller naar han skulde læse noder. Han benyttede gammeldagse, jernkantede, rustne jernstænger, med en nok saa prætentios mine, men det var alligevel en aaben hemmelighed blandt os, at han maatte se enten over eller under dem dersom han virkelig skulde kunne se nogeting greit. At holde god orden paa disse briller, og nodedbogen og salmebogen, alt paa engang, under alle slags omstændigheder var ikke altid saa let, og han havde desformedelst ikke saa saa gjenvordigheder. Altoftemmen var glanspunktet i koret. Vi var tre, og kunde alle strax læse noder, saa vi var beständig med. Jeg havde enda ikke skiftet stemme, og de andre

var unge damer. Med basjen og tenoren var der et svare strævet. Vi begyndte med enkle opgaver, saasom „Aftensoolen smiler“, men saa skulde der holdes pioner pic-nic, ved hvilken vi skulde synge, og saa blev det nødvendigt at tage fat paa slige storverker som „Sønner af Norge“. Under øvelsen kunde da omtrent træffe som saa: „Fædrene minder, herligt oprinder. Naada, giv agt! En, to, tre, syng Fæ . . . . Naada Ola! Saa før vart du inte mæ naa je sa, 'Synge Fæ—?' Naada! Herligt oprinder! Nei detta æ da uraa! Kan di inte ta in pust nok saa di kan synge „rinder“ føruta aa maatte puste midt i F'n da? Naada, alle ihop! En, to, tre syng 'Fæ—dre—ne Min—der, pust, Her—ligt op—ri—i—in—der, pust, hvergang vi næv—ne vort Fæ—dre—ne—land! Gi naa agt paa meg! Ha di inte lært dettane utenaat ennaa, saa faar di væl hølle dæ eine auge nagla paa boka da, men mæ dæ andre auge maa di sjaa paa meg!“

Det var ikke lette vilkaar!

Klokkeren havde vist et uhøvele emne at lave sangkor udaf, men han tælgede og hølgede og tilslut filede og skurede han paa det, indtil der virkelig tilslut blev et kor som sang sammen. Vi sang „Sønner af Norge“ uden at Tælaola tog pust midt i F'en i 'rinder', og hørtes paa med beundring af pionererne og deres børn ved festen. Og saasom vi sang i kirken paa Suledag! Jeg har siden hørt megen sang, baade „grand opera“ og opera som ikke var „grand“, store, vældige kor og verdensberømte sangere, men jeg maa sige, at den begeistring som greb os selv idet vi hørte vor egen sang „I denne søde Suletid“, har neppe siden været mig til del. Vi sang oppaa „Koret“ bagerst i kirken, og naar der var offering var det almindeligt at de som vilde ofre, gif ned en eller to om gangen. Suledag offrede vanligt alle som kunde ansees for nogenlunde stikkelige mennesker. Tælaola regnede sig blandt disse, og saa kunde man se ham mar-

seherende ned trappen og fremtjemmen gangen paa kvindesid-
fiden mod alteret, med de jerskantede jernbriller paa næse-
rammen, Sanderjøn's nodebog i den venstre haand holdt høit frem-
for hjætet, og salmebogen i den høire. Med en yderst vigtig
mine og det strengeste alvor, paraderte han saa rundt alteret
indtil han ankom til stedet hvor præstofferet lagdes. Her fik
han vanskeligheder, idet begge hans hænder vare i brug saa
han ikke kunde saa offerpengene udaf bukselommen, og der blev
betydelig opdæmning bag alteret der indtil han omsider fik
greiet det. Derfra gif han med selvstykket som flokkeren skulde
ha, imellem tænderne, og paa den vis klarede han den biffen
til alles moro og fulde tilfredshed. Saa tilbage igjennem
gangen paa karsiden og oppaa foret igjen, uden videre bræk i
sin sang end den som selvkvarten voldte ham mens han var
den mellem tænderne fra alteret og bort til flokkerstolen.

Vi, og somme andre med os, troede, vor præstation var sik-
kert noget ganske enestaaende i sangverdenen, og at stor ry
maatte det bestemt staa deraf, — at det maatte være vidt om-
talt og ganske skrevet om. Hvorvidt det har været omtalt kan
jeg ikke sige, men for at det ikke skal for evigt blive uskrevet om,
skrifer jeg nu derom, paa en afstand af førti aar, og da maa det
vist gaa an at gjøre det upartisk og uden fordom.

Intenting heri skal fortolkes som nedsettende for flokker
Skogsby. Al ære og tak skal han ha nu af mig, om han ikke
har faat det før. Han havde sangerstemningen og var selv ikke
saa lidt af en sanger. Han arbeidede usfortrødent i aarevis
uden videre godtgjørelse eller paaskjønnelse. Det syntes vist
ofte høit utaknemligt, og dog lagde han grundvolden for den
kirkeforsang som idag findes i settlementet. Det var min før-
ste sangskole. Jeg har siden skiftet stemme og synger en dy-
bere og mer brummende alto end i de dage; jeg har virket for
sang paa et bredere felt helt siden, men det var i flokkerens

gamle sangskole, og under hans stemmegaffel, som han brugte
som taktslok, at jeg fik mig sangeraadnen indblæst. Ingen kan
med bestemtbed regne ud hvor vidt følgerne og indflydelsen af
gjort handling tilslut kan række

Erindringer fra Meinli.

Af D. Soregens.

Før har jeg talt om ting og tilstande i Meinli saasom jeg
saa dem paa et tidsrum imellem 50 og 64 aar tilbage, eller
med andre ord fra aaret 1845 til 1860.

Nu vil jeg fortælle om et kort besøg jeg gjorde i Meinli
15 aar siden.

Sfra det sidste øjeblik jeg gav min fødebygd ved afreisen stod
den tanke for mig, at nogen gang skal jeg gjense denne bygd,
hvoraf jeg hærer et levende billede i min erindring, som jeg
mente aldrig skulde viskes ud. Nattet jeg var en ungdom havde
jeg forholdsvis mange erfaringer i javn og skuffelser som altid
omgav mine længsler og formørkede udsigterne for mine frem-
tids haab.

Aaret 1860 var et uhelds- og misvæksaar i Baldris. Der
var næsten uopholdelig regn den hele sommer, saa kornet mod-
nedes ikke og da det kom i rjaa raadnede de umodne kjærner
af mangel paa tørkeveir. Den lille elv, Reina var en fossende
flod hele sommeren og Væqua, Storelven, som vi kaldte den,
overfømmnede bredderne og de lave nærliggende jorder laa
dybt under vand. Alle broer over Reina i øvre Meinli og broen
over Storebrofosjen revs bort, ligesaa alle kværnebrug og
sagbrug. Jorden var saa fuld af vand at i de bratte bakker,
især langs Storelven laa jordskorpen og dirrede i halvflydende
tilstand færdig at gjøre fart i jordsfred.

I Vang løsenede fjeldets side sig og rev 13 gaarde ned i

Bangsmjøsen. Ungen kan forestille sig en sliq ulykkesscene uden at have seet den. Hvor der før laa vakre frivelige gaarde med huse og buskap, blev paa nogle minutter oprevet og gjort til en brat sraaning af grus og sten. Huse og kvæg førtes altsammen udi Bangsmjøsen, og den overfyldte mjos drev en stor del af alt flydende ud i Storelven, og paa elvens strøm sejlede stuebygninger, staburer med alt sit indholdt. Laavebygninger og høhuse, stalde med heste, kjoer og svin, kom beynnderligt nok mange ganske hele ligetil Bang. Jeg erindrer blandt andet at en stor del af et sjos med flere kjoer bundne til væggen med jernlænker hængtes fast iland ved Eujen i elven, nenedunder Spangrud paa Bang. Det kan vel her være nødvendigt at jeg forklarer for endel læsere hvad Euje er. Det er en hvirvel i elvens strøm. Hvor en elv høier sig skarpt der slaar strømmen haardt imod den ydre bred og danner da en tilbagestrømning som leder alt flydende i en langsom hvirvel til det endelig finder en udgang og gaar videre i den almindelige strøm. Man kunde i lang tid se husmøbler og tømmertokke flyde i elven efter denne frygtelige ulykke.

I Marts maaned 1861 forlod jeg Reinli og vandrede tilføds til Lærdalsøren. Her traf jeg min farbroder, Halvor Sellingen, som da var ankommet fra Bergen med en jagtladning byg som han med egne og leiede heste kjoerte til Reinli, at benyttes til sædkorn da næsten ingen i Reinli avlede sædgyldigt korn i 1860. Til Lærdalsøren kom ogsaa min ven og rejsesammerat Ole W. Solland, nu boende i Mt. Goreh, Wis.. Omkring 400 mennesker, store og smaa, alle fra Valdris, samlede sig paa Lærdalsøren og førtes paa dampskibet „Framnæs“ til Bergen, hvorfra vi bragtes ombord i seilskibet „Winteren“, som laa ved Fæstningsbryggen og indrededes til midlertidigt hjem, for speciel ubekvemmelighed for en flok Valdrissjer, hvem hverken rhederiet eller skibsofficererne havde den ringeste menneskeagtelse for.

Det vil kanske se ud som en ondskabsfuld bekyldning, men jeg vil forklare at jeg taler sandhed. Jeg blev under vort fjerdingssaarige ophold paa Winteren nær bekendt med styrmændene, fordi jeg kunde læse og skrive lidt engelsk, og deres kabohtsgut maatte hver dag lære sin lektie i engelsk; og da anden styrmænd som skulde være lærer, hverken var stiv i engelsken, eiheller holdt af at være lærer; og da han fandt ud at jeg kunde hjælpe drengen, overlod han som oftest det til mig at underholde mig med ham. I vore samtaler fortalte styrmændene mig, at de (officererne) var underrettede af rhederiet, at vi Valdrissjer var en uciviliseret hob, urenslige og ustyrlige mennesker, men han tillagde da at vi var ikke saa vilde som han først af troede vi var.

Bort følge bestod af en blanding menneskekarakterer, gode, middelmaadige og mindre gode. Vore ledende mænd var ædle og dygtige mænd. Rub Rustebakke og Trond Lien (bøssesjemanden), far til vor hæderlige og agtede Valdris Sam Thompson i Mt. Goreh, og min ven og velgjører Jens O. Brager, ligejaa Sveen Nordstveen og hans venlige hustru. Der er mange flere som jeg gjerne vilde sige tak for sidst til, men de fleste er døde. Jeg vil nævne en mere, om han lever og læser disse ord, da er de min hilse til ham, nemlig Knud Knudsen, (Smeden, Knud Sveen) i De Forest, Wis. Skibet Winteren var næsten saa bredt som det var langt, og jeg glemmer ikke hvad den unge Knud Sveen sa. Vi sad tilfammen oppaa bakkens ved sætningen og kunde se ned paa dækket af skibet: „Ungen har vel, før os, sejlet til Amerika paa en Knønslø“, sa han. —Knønslø var nemlig et næsten firkantet deigtraug som brugtes til at knade deig i. Lignelsen var god og vort skib var ingen hurtigseiler.

Det tog os 12 uger at flyde fra Bergen til Quebec. Det har altid staaet for mig som et uløst spørgsmål hvorledes vi

kom levende fra dette pesthul. Vandet som vi maatte bruge i mad og til drikke var ført paa tønder, som næstfør havde holdt brændevin, edikke, tran, øl og vin. Der var nogle dødsfald ombord, men disse kan ikke tilskrives skibets usunde indredning.

Vi kom da næsten alle til Amerika og spredte os hid og did. Jeg, som skriver disse linier, reiste til Minnesota og om nogle maaneder er det fuldt 50 aar siden jeg kom hid. I næsten 36 aar af denne tid tænkte jeg hen til den tid jeg skulde finde tid og anledning til at gjense Reinski. Der var ligesom en udfyldt plads i min simple livshistorie saalænge jeg ikke havde foretaget denne hjemreise.

Jeg købte mig billet paa den Hvide Stjerne Linje og drog afsted. — Jeg var allerede da bosat i Minneapolis. Min rejse fra Minneapolis til New York er intet at skrive om, da de fleste som er læsere af Samband har gjort samme rejse. Paa skibet *Brittanic* stiftede jeg venskab med en tænksom og dygtig Engellmand, som levede i New Jersey; og da vi kom til Liverpool, opdagede jeg, at der gik to tog den dag fra Liverpool til Hull. Min ven og jeg gik op i byen at besøge os og sige hverandre farvel. Da jeg kom til jernbanestationen tilbage vare alle mine rejsesæller borte. Jeg satte lid til min første classes jernbanebillet og gik til stationen paa den bane, den var udstedt paa. Betjentene forklarede, at min billet var ikke god før den var paategnet af linjens emigrant agenter. Jeg maatte da opsøge dette kontor og berette min historie. Disse herrer begyndte at skjælde paa mig fordi jeg havde tiltaget mig at gaa i byen uden tilladelse; jeg fik da endelig de høie herrers paaskrift og gik i jernbanestationen igjen. Nu anerkjendtes min billet, men det næstgaaende tog gik ikke direkte over England, men helt omkring op til Newcastle-on-the-Tyne. Senimod kl. 11 om aftenen kom jeg til Hull, og skibet *Angelo* holdt allerede paa at hæve sig i det indløbende flodvand for at seile. Da jeg

kom skrege de alle „hurry up.“ De som havde lært mig at kjende, var blit ængstelige over min bortebleven; de var bange jeg havde mødt en ulykke. Vi var strax i Nordsjøen paa den smage Wilsonbaad, *Angelo*, men veivet var saa overmaade stille og smukt, at man let kunde roet Nordsjøen over i en aaben baad. Hele Nordsjøen saa ud til mig, denne gang, som en indlands-sjø. Skibe gik om hverandre paatvers og paafryds, og skibsflokker og pibelyd klang og skreg bestandigt. Der gik store dampere, frigs-skibe, med mere, og store tremastede seilere, og næsten utallige flokke af brigger, skonnerter og jagter. Jeg gjorde bekendtskab med en hjemrejsende norsk styrmand, og han gav mig megen velvillig oplysning. Søndags morgen saa vi den norske kyst med fjelde og fyrtaarn, og min ven styrmanden gav mig forklaring og navn paa alt jeg saa. Paa dækket var mange hjemvendende norske sjømænd, og da de i morgenlysningsen saa Norges kyst, blottede de alle sine hoveder. Det var en agtelse for fædrelandet som lignede tilbedelse. Jeg glemmer aldrig den scene. Da reisende englændere samlede sig omkring sjømandsgruppen og tilkjendegav sin agtelse for folket og landet. Snart gled vi indom fjærs og saa snart bundet til bruggen i Kristianssand. Jeg gik iland men brugte mere forsigtighed end i Liverpool. Jeg fløj op paa en høj fjeldkamp over byen og ligesom hylde mig med norske hult og fjeldluft for første gang efter næsten 40 aars fravær.

Skibet aflastede en mængde tons af Minneapolis mel i store, sterke, firkantede sække og forlod denne by sent paa aftenen. Jeg gik ikke tilføis, men stod og sad paa dækket hele natten for at besøge kysten paa begge sider af indlands-sjøen. Det var i juni maaned og natten var lys. Paa morgentiden naaede vi Mojs og Drøbak og jeg iagttog da Skalhølmens fæstning fra udjorden saa godt jeg kunde. Endelig seilede vi ind i Kristiania, og nedad gangbroen gik jeg indsluttet i mig selv. Jeg

havde mange, mange gange som ung gut, gaaet paa denne brugge, men nu var den ombygget saa jeg vidste neppe hvor jeg var. Det første syn som tiltrak sig min opmærksomhed var at to bruggejauere holdt paa at slaaes af alle kræfter. Hotelløbere omgav os med støiende skrig om deres hotellers bekvemmeligheder osv.

Jeg følget var en Kristiania gut, nu en ældre mand, bosat i Chicago. Med ham havde jeg besluttet at bort første maaltid skulde blive ferisk makrel og makrelsuppe, og saa blev det, og sandt, det var et godt maaltid, men det kostede 2 kroner. Jeg mit følge var mange Nordmænd og Svensker, og saa fort de fleste fik sat i og slugt livet fuldt af norsk brændevin, blev hotelværelserne fulde af støi og sang. Jeg maatte sove den første nat i den uro og støi jeg var kommen i, men næste morgen betalte jeg de forlangte kroner og fandt mig et stille hjem paa et andet sted. Nu var jeg i mit fødeland og fædreneland. Jeg gik omkring gamle Akershus fæstning, og den var omtrent som den var da jeg som ungdom ofte gik bort paa fæstningsbroen, for at se paa vagtparaden søndagsmorgen osv., og at høre militærmusikken; eller jeg gik op paa bjergskjæret bag fæstningen og ned Beberviksveien. Nu fandt jeg ingen Beberviksbakke mere, men en solid opmuret ganske bred gade.

Den nye Beberviksgade var nu min vei til banken, hvor jeg maatte gaa for at forsyne mig med norske penge.

Da, som sagt, jeg var i mit fødeland, men en fremmed, endog de penge jeg maatte bruge var for mig fremmed mynt. Skulde jeg købe efter vegt, da havde tyngdeenheder fremmede navne og hver benævnelse ukjendt tyngde. Skulde jeg købe i hulmaal, da talte de om liter. Ønskede jeg noget som havde længdemaal, da spurgte man mig om jeg vilde have en meter mere eller mindre — alt decimalt benævnet. Jeg tænkte og tænkte over mine norske pengestykker ligejom et barn, og jeg

skal ærlig bekjende at jeg aldrig, de uger jeg tilbragte i Norge, blev rigtig vant med pengenes værdi. Jeg kom saavidt, at naar jeg skulde bruge en krone, at jeg overfattede denne med 25 cents god vegt. Naar jeg maatte bruge 20 øre, da sa jeg til mig selv: dette er 5 cents. Jeg lærte denne beregning derved, at et brev til Amerika kostede 20 øre.

Da jeg havde hvilt en dags tid begyndte jeg at vandre om i byen. Jeg gik op Akersgaden og snart stod jeg udenfor det nye teater og stortingsbygningen, der oppe ved Carl Johansgaden. Jeg gik ind i stortingsbygningen, satte mig i en ventesal, vil jeg kalde det, og gennem salen for en ung mand frem og tilbage. Jeg sluttede at han var et bud iblandt tingmændene. Efter nogle minutter kommer den unge mand og spørger om der var nogen jeg vilde tale med. Jeg svarede jeg var fremmed og kjendte ingen. Saa spurgte han videre, om jeg var Amerikaner, og videre hvor jeg var født. Jeg underrettede ham om, at jeg var født i søndre Mirdal. Saa sa gutten: Jeg er Etmedøl og du kjender vist Erling Wold. Gøst, og jeg spidjede mine øren og spurgte ham om jeg kunde saa møde ham. Sid her en stund, saa kommer han ind. Just nu kommer en Hindu ind og beder paa Engelsk at saa se stortings-salen. Gutten forstod ikke Engelsk og vender sig til mig og beder om jeg vil følge ham og Hinduen omkring i bygningen. Dette gav mig anledning til at se tingets sale, og gutten forklarede om billeder og kunstudstillinger paa alle steder. Hinduen var en reisende jurist og en interessent person, han underholdt sig med mig i samtale til min ungdoms skolekammerat, Erling Wold kom ind. Wold og jeg tilbragte da en times tid i oversigt af den tid som laa imellem vore skoleaar og da, og skiltes saa ad for aldrig mere at mødes igjen. — Vi har siden vekslet et par breve om vore ulige meninger om regjeringsform for Norge da Norge skiltes fra Sverige.

Jeg vandrede omkring i byen, omkring slottet og op til det nye raadhus og politistation. Jeg var inde i brandstationen ved torvet, og nød venlighed og imødekommethed af brandsoldaterne. Gutterne viste mig forskjellen paa norsk og amerikansk maade at bekjempe ild paa. De klagede over at Kristiania havde ikke krafft nok for høie bygninger. De underrettede mig velvilligt om hvor meget i maanedsløn de fik osv. Jeg kørte paa sporvognen og det tiltalte mig saa hjemligt, der stod paa vognen Skarpsno og Oslo saa ligefrem norsk, men det mindede mig om vore Minneapolis vogne med navne af samme natur — blot sproget var uligt. Jeg huskede **Plsmouth & Bloomington**, osv. Da jeg havde seet over Old-Museet og Gofstadskibet, var jeg færdig med Kristiania og købte mig jernbane- og dampbaadsbillet til Sørum i Valdres.

Denne reise førte mig igjennem Drammen og Hønefossen. Jeg stansede en dags tid i Drammen og besaa sagene, høvelrierne osv. De mente der, at de havde baade kvantum og kvalitet af furutømmer som overgik Minneapolis, men til mig syntes det at alt deres tømmer var kort og grandt, men jeg vil her tilføie, at jeg er ikke lumbermand og derfor ikke en fjender af tømmervirke.

Hønefossen var blevet noget større siden jeg saa den, men den er kun en liden by. Opover Spirillen reiste jeg paa en liden dampbaad, og tit smøg den lille baad sig under høiede birke, som hang udover vandet fra den bratte strandbred. Fjorden var fuld af flydende tømmer som tit stødte imod baaden og reiste sig trodsende paa ende.

Paa baaden med mig reiste en svensk oberst og frue. Obersten var plaget af asthma og vilde til Norge at finde lindring. Baaden gik meget sagte, saa det tog mere end en halv dag fra Hønefossen til Sørum, og for den svenske familie blev tiden fjedelig, saa de begyndte at ville samtale med os almindelige

menneffer. Fruen forsøgte at samtale med et par danske damer, men det blev ikke stort videre end til ja, ja — de forstod ikke hverandre. Obersten nedlod sig til at tale til mig, og da jeg netop havde sluttet en 5 aars tjeneste som korrespondent i svensk mere end de andre sprog vi maatte bruge, antog jeg svensk karakter og talte ganske ublandet svensk, saa baade fru og obersten tog mig for en svensk Amerikaner, uden at spørge mig nærmere derom — de var vant med at ingen Nordmand talte saadant rent svensk og sluttede som sagt at jeg var Svenske. Vi talte om Norge og den fattige jordbund som overalt viste sig i bakkerne, og da jeg nu vidste ved deres aabne optræden at de mente jeg var deres landsmand lod jeg den bemærkning ud, at Norge er et fattigt land. Ja, tilføier obersten, det er fattigt, og enda fattigere bliver det strax paagrund af deres stivind og ulighed imod Sverige. Slige oprørere som Bjørnson og ligesindede, skulle snart saa lide for sine gjerninger. Da blev jeg hed og spurgte ham hvad Sverige kunde tjene ved at ruinere Norge. I kunne ikke spise disse mennesker op, og Nordmænd bliver de jaalænge som fjeldene staa, og disse fattige folk leve iblandt dem. De ved, sa jeg, at Irlænderne har været under England i mere end 600 aar, men de er og blive Irlænderne, og hvordan er det med Polen? Nu forstod han, at jeg var Nordmand, og baade han og fru gik fra mig til en anden ende af baaden og talte ikke et ord mere til mig.

Vi ankom til Sørum ganske sent paa kvelden, og her drak jeg nu af hjertens lyst opkomsvand, som kom fra under det kneisende Granitberg. Manden paa Sørum havde ledet dette vand et langt stykke og lod det lystigt sprudle ud af vandposten i hans Eldhus. Jeg syntes aldrig jeg havde seet eller smagt slikt rigtigt rent vand før. Den næste morgen leiede jeg karolskeds og kørte opover Bøgnadalen. Jeg spurgte kuffen, en ung gut, mange spørgsmaal, men han var ordknapp, saa jeg

maatte finde mig i at tie. Naar det bar nedad bakkerne lod han den lille heft løbe i slængesprang nedover. Jeg frygtede at noget kunde komme ud af lave, og da havde vi blevet kastet imod de stadigvok voktende stolpestenene langs veikanten. Jeg søgte at forestille ham det farlige ved denne slags kjøring, baade for heft, redskab, og de kjørende mennesker, men han vilde ikke høre paa min formaning, og da jeg blev fuldt overbevist om dette, tog jeg tømmen selv og kjørt til jeg naaede Garthus. Herfra fik jeg den unge kjække Engebret Garthus til kuff, og vi samtalede stadigvok, og han underrettede mig om gaarde, om hønder og tilstand, og før jeg vidste af, var vi paa Hjeldeheim ved Storbreen. Her var min reises endemaal, undtagen det jeg vilde oppi bakkerne til min ven og slægting Knud Bøn.

Her gjorde jeg mit første feilgreb, denne gang, i Meinli. Ved hotellet stod mange øvre- og nedrebygninger, og snart var det bekjendt hvem jeg var, og alle kom forat hilse mig med haandtryk. Jeg kjendte ingen og maatte ha forklaring for hver enkelt. Saa kommer en ældre mand og siger: Jeg er Ole Zverjen, og da jeg ikke kunde kalde ham frem i erindring, siger nogen, han var født paa Vestrud. Enhver kan begribe jeg var forfjamsket og forlegen, alt var som en drøm, og jeg maatte drage frem af erindringens gjemmer mangt jeg aldrig havde tænkt paa i næsten 40 aar. Saa siger jeg til Zverjen: Er det dig man kaldte Børstin i din ungdom. Jeg vidste der hang ingen skam ved navnet, hans kammerater kaldte ham saa fordi han var en trodsig, kvif ungdom og hed Ole. Manden blev hastig vred. Jeg saa dette paa hans ansigt, og han svarede nei. Jeg blev saa slagen ved mit dumme feilgreb, at jeg gjerne vilde ha sunket ned i jorden. Jeg saa ogsaa, de andre blev berørte af forskjellige slags følelser over mit barnslige feilgreb, og denne mand forfulgte mig saagodt som hver dag jeg opholdt mig i Meinli. Han forsøgte at møde mig ved saa mange veiskjel som

han kunde, og hvergang udskjældte og fornærmede han mig. Jeg bad ham ydmygt og oprigtigt om forladelse, men han vilde ikke høre derpaa.

Jeg tog ind hos min kjære ven Knud Bøn og hans elskverdige hustru, og disse folk tilbød mig sit hjem og sine personlige tjenester for at gjøre mig lykkelig. Mit værelse i Vakkene var det bekjendte kammer som Torenola lod Erik Hago male med bibelbilleder og scener af hverdagslivet. Billederne er ikke kunstverker, men de er værdifulde som et produkt af en Reinlingsgut som uden mester forsøgte at male billeder. Jeg er fortalt, at Erik, da han blev ældre og mere øvet i kunst, tilbød sig uden betaling at dække med maling alle billeder, men gamle Ole Vakkene holdt meget af billederne, som han selv havde udtænkt og fremstillet for Erik, og vilde paa ingen maade udillette dem. Iblandt billederne havde Erik skrevet disse ord, som tale for sig selv: Til kunstjendere vil jeg give at forstaa, at maleren mangler kunstgeni og øvelse, saa det hele er bare usjærdige karikaturbilleder.—E. S."

Den anden dag, jeg var i Meinli holdt Alf Holden bryllup for sin eneste datter, og jeg blev af ham venligen indbudet til brylluppet, men jeg havde allerede opdaget at jeg var en fremmed, og kunde ikke glæde mig i at adlyde brylluppets regler osv., og forklarede for Alf min sjudsforfatning. Men jeg gik i kirken paa Bang og saa paa vielsen. Brudgommen var musikofficer ved den valderske battalion og flere musikorganisationer fra nordre og søndre Mirdal var tilstede i kirken og ledede salmesangen og spillede andre stykker.

Den første søndag jeg var i Meinli var der saakaldt bispevisitats, og børnene katekiseredes af biskoppen, prestere og lærere. Jeg sad iblandt mænd og kvinder, som jeg var opvokset iblandt. Jeg kjendte ingen, og det saa ud for mig som de alle søgte at undgaa at tale til mig, den eneste som venligen kom

over og hilste paa mig var Ole Pedersen Zukam. Jeg ved ikke om nogen kan forestille sig, hvor lykkelig jeg var idet at denne agtværdige mand gik ud fra mængden og kom med sin store varme haand og bød den til mig og ikke alene bød mig haanden, men bad mig komme til hans hyggelige hjem. Jeg fik ikke tid til at nyde denne fornøjelse, det var midt under sommeren og familierne var spredt og delte paa gaardene og paa søtrene. — Paa veien til øvre Reinli igjen gik jeg isammen med min ven lærer Kristoffer Hagene, og han og hans ædle og dygtige frue bevisste mig megen venlighed under de dage jeg stansede i bygden.

Jeg var indom i næsten alle huse i øvre bygden forat hilse og gjense alle dem jeg engang havde kjendt. Jeg opholdt mig blot 2 uger i bygden, men om jeg skulde give en liden stiftelse af hvert enkelt sted jeg besøgte og hver kjending jeg mødte, da vilde det fylde en bog paa flere hundrede sider. Reinli med hjem og agre var, da jeg var der, omtrent som da jeg forlod det, som sagt, næsten 40 aar forud. De største forandringer, som jeg merkede, var de tomme pladsehytter — husmanden var i Amerika saa hytten stod tom. Jeg var i selskab med min ven Tore Skalet fra Mayville, N. D., hos ham og hans venlige forældre, og medens jeg var der fløv jeg op paa fjeldet, og gik saa langt og saa høit, at jeg saa Via-aas Søtrene og Søreistølene.

Jeg satte mig paa det høieste fjeld, nær et stort kneisende granit stenstykke, grunden var dækket med rensdyr-mose af alle farver, men mest hvid. Jeg sad ikke længe i denne høie fjeldluft før jeg sovnedede ind og vidste intet af, før jeg vækkedes af en venlig ko, som vilde sliffe mit ansigt — der var mange af dem og de søgte alle at komme mig nær og de vilde ikke skilles fra mig før jeg fløv ned i et steilt berg, hvor de ikke kunde følge med. Der er en mærkelig venisabsforbindelse imellem sø og folk derborte.

Svad jeg følte og oplevede de saa dage jeg var i Reinli, kan kun saa fatte og forstaa, men det var min egen personlige karakter som laa til grund for dette. I de mange aar jeg havde været borte, havde jeg næsten hver dag i tankerne gjort besøg i fødebygden, ikke af hjemme og længsel, men ungdomsmindeerne sværmede stadig om mig; og noget omframt rart tænkte jeg det skulde blive, naar jeg atter gjen saa alle de legepladse hvor jeg som barn legte, og der atter saa møde disse kjære ungdomsvenner. Men se hvor forandret en stor del af dette var. Medens jeg en aften sad alene paa en liden haug og saa ndover bygden, nedskrev jeg disse linjer, som fortælle min følelse til dem, som forstaaer mig:

Atter paa den ringe tomt,
 Hvor en fattig mor mig fødte,
 Nu er det sandt, før har jeg drømt —
 Paa dette sted mig livet mødte.

Mangen længsel, varm og øm,
 Har min skjæbne fra mig drevet.
 Tænk ei paa den onde drøm;
 Et ønske har du dog oplevet.

Det er vist saa jeg ved det, thi
 Som barn jeg sprang paa denne sti,
 Men folket her paa bang og vei
 Gaa mig forbi og hilse ei.

Jeg mange tusind gange har
 Mig forestilt, at her jeg var,
 I frendelag i leg og spil
 Mens himlen selv os smilte til.

Nu ser jeg ingen leg af lyst
 Den er vist tabt i livets dyst,
 I skuffet haab, i sorg og saar,
 I rum af næsten førti aar.

De unge som mit minde bær,
 Dem ser jeg ikke mere her.
 Og søger jeg den gamle der,
 Da undres han paa hvem jeg er.

Da nævner jeg mit døbenavn,
 Og strax staa venner favn i favn,
 Mens mange tusind, svundne minder
 I store taarestrømme rinder.

Jeg ja, endel var forandret. Bygden, elven, bække, bakker, berg og stier saa ligedan ud som da jeg var barn og ungdom, og husene paa de fleste gaarde stode næsten usforandrede, undtagen at nogle var nu blot ruiner, da den og hin lille gaard, jaabelsom husmandsplads, var solgte til nærmeste eiendom, og stode af den grund tomme, og mange halvt nedraadnede. Naar jeg kastede øiet over bygden og saa den som før, da følte jeg mig henrykket i mit ungdomsliv; men naar jeg stod op af min henrykkelse, og mødte det første menneske paa veien eller stien, saa var denne en, for mig, fremmed, endog iblandt mine jevnaldrende var vi fremmede for hverandre. De havde levet og fulgt sine livsveie der, og jeg mine i det fremmede land. Vore tanker og livsanskuelser var høiede af fra hverandr. Jeg vidste de var næsten alle min egen Slegt, men dette gav de ingen tanke; thi hele bygdens befolkning er jaagodtform en familie, da alle familier er blandede ind og ud igjennem lange tider.

For at belyse dette skal jeg omtale en stund i Fremgaarden

en dag. Sammen med en Tremænnig, lad mig sige saa, da han virkelig var det, kom jeg gaaende, og vi satte os paa den store jalkhelle. Medens vi sad der dvælede mine tanker over dette: Her er min bedstefader født og der er mange bevis paa, at hans forfædre havde beboet denne gaard lige ned i tiden ved fristendommens indførelse. Nu i de sidste aar, omkring en 80 aar eller mere, blev gaarden solgt til en anden familie, men ogsaa ved denne forandring var jeg i slegt til gaardens folk, men nu paa min moders side. Jeg tænkte flygtigt over disse ting, og det var naturligt, da jeg var der paa gjenhyn af steder og minder. Jeg bemærkede intet om dette. Jeg holdt mig forsigtigt fra at regne slegtstam med nogen. Medens vi to sad der, da kommer en, to, tre, lige til fem personer, omkring mig, og de satte sig alle ned, og vi førte en uinteressant samtale om hverdagsfager. Det hændte saa de vare alle mine tremenninger, undtagen en, og han var min onkel ved giftermaal, en stedbror af min far. En ældre kvinde iblandt os bemærker i samtalen saaledes: „De liker sig vist ikke her, da han har ingen slegt her.“ Dette forklarer min stilling og tilstand i Reinli paa mit besøg der. Hvad hun ja, var ikke tiltænkt at saare mig, men som hun forstod min forbindelse med Reinli saa gjorde rimeligvis de fleste andre. Jeg samlede den hele tilstand i min egen bevidsthed, og skuffet stryger jeg ud alle de smilnde barnslige billeder, jeg saa ofte havde lavet i mine egne tanker, over det glade og lykkelige besøg i mit barndoms hjem.

Jeg var nu snart færdig med mit besøg, og ender det med at tage en vandringstur op paa Bjødalsfjeldet. Even Skindrud var med mig og vi stansede paa den høieste fjeldtind og hvilede os en stund; jeg fandt igjen nogle spredte stene, som jeg og min kjære ungdomsven Halvor Fremgaarden saa ofte havde haandteret i opbygning og nedrivning af en stenvarde der paa fjeldtoppen.

Vi vandrede tilbake den gamle uforandrede jætervei, og sent paa kvelden er jeg atter paa kammeret i Bakkene. Næste morgen fører Arvid Bøn mig til Fjeldheim, hvor jeg leier en søn af Ole Leistrud til at føre mig tilbake til Sørum, og dermed var mit besøg endt.

Grautmoen.

(Nettele Trondhjemmar maal jæn, ja).

Mel.:—Eg gjette Tulla i femten aar.

Han Gunnar Grautmoa vardt beraad
Paa reisa yvi Blaamyra,
Dg han og fjerring me rusting snaadd,
Oh jødde meg! ker daamm styra,
For mat og fle
Skuld taakkaast me,
Dg pundi haammaarn skuld dyra

Som alt paa reisa va stelt i stand,
Dg daamm sto nere paa travi,
Han Gunnar tok te og atraast han,
For han had aaggaa taa havi,
Han tyktest sjaa,
Me fruddu paa,
At ollaan vakt uti kavi.

Det sto i sfristen, at den, som sjøl
Seg gji i vaain, bli tyna; —
Det va ikj raale aa reisa vørd
Dg spott Vaarherre i slyna.
Slif tankan rann,
Dg helst naar han
Om kveld'n la haue paa dyna.

Om der paa Moa va mager jord,
Dg manggong lita vardt grøa,
Saa vaks det altid te mat og for,
Saa sølk og frøttor har søa;
Dg uta frøgt,
Han søv saa frøgt —
Va meir oreddar for døa.

Men ut paa havi og langt fraa land,
Om skjeppe kjoiva aat botna,
Ker skuld da gaa? Ja han saup ett and'n,
Han Gunnar, — tankan daamm dotna;
Nei, alt i Bard'n,
Det kund ikj nar 'n
Paa reis, som had sik den botna.

Naar engin stig, som ett filom gjekk,
Dg engin væg frammed landom,
Kund taak 'n tørskodd te Ammerekk,
Jekk reisa staa te me hannom;
Dg dermed iso
Daamm jeg te ro,
Te mykji ipas milla grandom.

Naar sea størmin paa Moa kvein
Om natta, vækt daamm tu blundra,
Han Gunnar ja, som daamm laag aalein
Dg lydd paa størmin og undra:
Mi fjerring go,
Tenkj om mi no
Laag ut paa havi og klundra.

John P. Zvers.

Valdrisvija.

(Ola R. Njstad, i „Valdres“).

Der fortelles, at man omkring 1860 fandt ved at rive ned en ældgammel stue i v. Slidre i en spræk i mønsaaften en pergamentstrimmel, hvorpaa „Valdrisvija“ stod skrevet. Strimlen hadde en fold efter midten, hvor skriften var ulæselig, kun de ord: „Njyra lig i myra“ kunde tydes. Jeg vet, at doktor Printz hadde fundet den, og det fortelles, at gamle Lindemann fik den. Der blev sat noter til efter den melodi, som den tradisjonelt av de gamle blev sunget i bygden.

Det store norske studentersangkor sang den paa verdensudstillingen i Paris, saa at si for hele verdens øren, og de høstet stor berømmelse hos selveste præsident Carnot og frue. Kunstnerisk er visen og visens situasjon malet paa Nasjonalgalleriet i Kristiania av en av vore store malere, som har delt den i 4 akter, hvilket svarer til tradisjonen.

Første akt forestiller en enke paa en stor gaard i Valdris, som tidlig om morgenen har tat sig en morgenrunde i stalldog fjøshuse, kommende ind vækkende sine folk, fortællende dem om tilstanden i en sang.

Anden akt er gjæternes loffende sang, idet hølingen føres paa havn i de grønne ller; men saa lægger en ku sig ned i en blød myr, hvorom gutten syngende udroper paa gaarden.

Tredie akt bestaar deri, at enken i en sang kommanderer alle sine karer og et mandhaftigt kvindfolk ud til hjælp.

Fjerde og sidste akt er gjæternes loffende sang videre frem og ud i havnegangen.

Jeg har samlet paa visen i mange aar, dels i Bang o Slidrene, hvor den endnu lever paa folkemunde i flere mer eller mindre fuldkomne varianter. Her serveres den i den mest fuldkomne form, som jeg har støtt paa. Gaaper at andre kommer

med mer, eller i alfaald lærer at syng den; ti den er for gammel til at dø „straadød“, da den kanskje skriver sig fra Sverres bevægede dage.

Valdrisvija.

Nari o Marit stat up no!
Lænd i ljøs, gaf i fjøs!
Njyre ha høre svartan kalv,
Kalven sfa eite Dagros!
Vøre kjyr, lamba søi, kja gjeit, grija ju,
Skund dikkann allejammen!

Løva, Løva, Line o Line!
Gid je sole maatte saa skjine, o skjine!
Over me, over de, over tøy, over tre,
Over aaker, over eng,
Over Zomfru-Marias seng,
Over alle som bo paa jorden.

Njyre ho lig i myra!
Golt Halvor o Halvor Skanson!
Skann Gjerning o Gjerning Branson!
Bran Bryning o Bryning Tingson!
Ting Lærning o Lærning Torson!
Lora-Gumar o Gumar Garson!
Garda-Magnhild o Raff Finson!
Fin hans Augund, Kvitebergen o Smiopust'n.

So loffe me kjyra paa myra!
Hurra! Hurra! Hurra uti sfog!
Kom leikja paa Valdrisvis, i Valdris, i Valdris!
Der er so godt o jate, der tute dei i bukkehødn!
O ho ho! Oho ho, o kom kjyra!
O ho ho! Oho ho, o kom kjyra!
Njyra! Njyra!

Boye Korsving.

Boye K. Korsving døde i sit hjem i Goodhue Co., Minn. den 20de januar 1911. Han blev født i Norge den 14de juni 1840 af forældrene Knut Gudmundsen Korsving og hustru Ingeborg Bøyesdatter, født Bøe. Han kom med sine forældre herover 1850, boede et aars tid i Wisconsin, 6 aar paa Washington Prairie, Iowa, og resten af sit liv i Bang, Goodhue county. Han blev gift med Sønneva Aslaksdatter Flom fra Irland. Deres egteskab blev velsignet med 5 børn, hvoraf to døde i en spæd alder. En datter, som var gift med N. Wilson i Northfield; Minn., døde for ca. 10 aar siden. Sønnen Knut B. Korsving er bosat i Los Angeles, Cal. Datteren Sønneva, gift med Bernhard Wilson, bor paa det gamle hjemsted.

Boye efterlader sig følgende søskende: Ingebor Hagen, enke, i Maynard, Minn.; Gudmund, i Kenyon, Minn.; Christoffer, farmer i Bang, Goodhue Co.; Ole som driver restaurant i Maynard; Kjersti, gift med handelsmand A. L. Knox, Centralia, Wash. To søstre, Mandi og Magretha, er begge døde i California for flere aar siden.—Meddelt ved G. K. K.

Nogle almindelige bemærkninger om kunst og litteratur.

(Af Emil Diejerud).

I „Sambands“ decemberhefte tillod jeg mig nogle udfald mod den norske literære kritik, som kanske faldt en og anden lidt tungt for brystet, selv om det ikke egget til skriftlig modsigelse. Det falder mig ind, at der kanske tør findes en og anden, der ikke har synderlig bedre rede paa, hvad det ærefrygtindgydende ord kunst egentlig betegner, end jeg selv havde endnu for saa aar tilbage, og at vedkommende kanske vil være villig til at ofre en times tid paa at sætte sig ind i, hvad en re-

spektløs frivøntter, der længst har ophørt at holde alt det, han ser paa tryk for Gudjens sandhed, er kommen til at mene om den ting.

Vi ved alle, at kunst hænger sammen med verbet „at kunne“ saa ordet kunstner egentlig betegner en mand, der kan sine ting, en person der er i besiddelse af en eller anden stor færdighed. Man sammenligne talemaaden „Na, det er ingen kunst“ med betydningen „Na, det er ikke vanskeligt“. Seet fra dette synspunkt kan da snarstagt en hvilken som helst gerning udføres med sliq overlegen færdighed, at det blir til kunst. Og vi huser alle sikkerlig folk, der var jande kunstnere i at føre en ljaa eller plog, reise en mur, hugge et huslaft, bage fladbrød eller tage et maaltid mad, for ikke at tale om smede- og jnedferhaandverket, der ofte tar den virkelige kunst i snævrere betydning i sin tjeneste.

I denne engere forstand, som modsætning til de nyttige kunster, kom imidlertid ordet kunst, det romerske „art“ til at staa for en særlig slags færdighed, nemlig den der gav sig udslag i „for moros skyld“ at lage efterligninger af levende væsener, af naturforeteelser eller af rent opdigtede ting og hændelser, med benyttelse af kridt, kul og pensel, af hammer og meisel, af rytmiske bevægelser, af fløiter og bajoner eller af det skrevne og talte ord. Og saaledes opstod da tegne- og malerkunsten, danserkunsten, billedhuggerkunst, digtekunst og dramatisk kunst, som udtryk for hine færdigheder, hvis særkjende er at de ikke er strengt nødvendige for livets ophold, men betegner en stræben efter at gjøre livet lysere, lettere og fremfor alt mere tiltalende og skjønt.

Sær maasse det sidste, idet den mening efterhaanden blev stærkt fremhævet at mens det er landmandens, den industrielle arbeider og teknikernes kald at dyrke det nyttige er det filosofiens og videnskabens opgave at søge det sande og kunstens at frembringe det skjønne.

Dog hvad er saa det skønne? Derom har der nediggjennet fiderne staaet den skarpeste strid, og de haarfineste udlægninger er bleven ført i marken saavel af jevne, ærlige filosoffer, som af æsthetiserende charlataner, for hvem det nok væsentlig gjaldt at forbløffe sine medmennesker med et mytisk frimureri der kunde tjene til at sætte dem selv paa en høi piedestæl. Naar man imidlertid anfalder spørgsmaalet med almindelig sund fornuft, vil man vistnok utaalmodig skyve tilside slige definitioner som at det skønne er et og det samme som det gode eller det sande, for at nøie sig med den enkle forklaring, der synes at staa i pagt med nutidens nyise og sjælelige viden, at det skønne slet og ret er det som gjør et tiltalende og behageligt indtryk paa et levende væsen.

Hvad vi mennesker forstaar ved skønhed har da alene henjyn til os selv og neppe til noget evigt eller almengyldigt. Det skønne er det, som tiltaler netop vore sanser, særlig da vort øie og vort øre. Og med undtagelse maaſte af en gjenstands form, dens geometriske linjer, er skønheden neppe en egenſkab der kan tillægges den saadan absolut. Det hele afhænger af den eiendommelige konstruktion af det øie eller øre som i tilfælde opfatter den.

Dette blir indlysende, naar vi husker paa, at de utallige farveaffygninger der glæder eller fylder os med uvilje, kun er vibrationer af et og det samme stof, i det ene tilfælde den endnu uforklarlige ether, i det andet den os omgivende luft. Et væsen der havde et stort nok og fint nok udviklet øie turde saaledes i regnbuens farvepragt kun se det samme ensartede stof, som blot hvirvlet om med uhyre forskjellig hastighed.

Vi forstaar da nu bedre, hvorledes ovennævnte mytiske tale om det skønnes identitet med det sande og andre lignende teorier, maa siges at være nokſaa ørkesløse akrobatiske kunster, der blot er skiftet til at fæste det arbejdende og producerende jevne

folk blaar i øinene, saa de hverken ved ud eller ind naar de kritiske profeter proklamerer, at her staar de ligeoverfor et stort kunstværk.

Med henjyn til den kunstneriske opfattelse og fremstillingsmaade ved vi, at der har eksisteret en række skoler heft fra den mest fotografisk troverdige realisme til den mest virkelighedsfry romantik eller høitflyvende idealisme. Og disse forskjellige retninger har gjerne bejæmpet hverandre med en heftighed og en foragt, der naar man ser tilbage paa udviklingen synes høit upaakrævet.

Vi husker saaledes hvorledes i ottiaarene Emile Zola i Frankrig kæmped drabelig for den ny, saakaldte naturalisme, hvis særkende var en krafs og minutios fremstilling af syge og forvandlede mennesker, under den forudsætning, at skylden laa hos samfundet, og med det prisværdige formaal at ruste op i samvittighederne, saa de raadende øieblikkelig gav sig ikast med at fjerne de aarsager, der frembragte slige pestbylder. Poesi og idealisme var ifølge ham bare barneverk og tøs. „Lad poetterne sidde paa sin klippe og drømme mens vi arbejder.“

Men skjønt vi skal være varsomme med at fordømme en retning, der blandt andet fremkaldte en mægtig og gribende reformprædiken som Henrik Ibsens „Gjengangere“, og skjønt man vistnok maa indrømme at denne skole i det hele har havt stor indflydelse paa den sociale og politiske udvikling i de sidste 30 aar, kan der dog ikke nægtes, at den som kunststart i sin ensidighed var en bastarddannelse, der omtrent ganske opgav den skønhedsdyrkelse, der skulde være kunstens centrale nerve, for isteden at trænge ind paa videnskabens omraade. Det meste af hvad retningen frembragte var sociologiske studier og som saadanne ofte værdifulde nok. Men kunst kan det neppe kaldes uden i den videre betydning, vi ovenfor talte om, at det ofte nok var saare talentfuldt gjort. (Fortsættes).

Liste over bygdelagene,

med først hvert lags formand, dernæst dets sekretær:

Valdris Samband, N. A. Veblen, Stillwater, Minn.; N. M. Sundheim, Minneapolis, Minn.

Telelaget, N. A. Trovaten, Fargo, N. Dak.; S. B. Salverjon, Fargo, N. Dak.

Hallinglaget, Dr. Olaf Th. Sherping, Fergus Falls, Minn.; S. E. Illsafer, Wacott, N. Dak.

Numedølslaget, S. S. Strøm, Hillsboro, N. Dak.; D. O. Enes-tvedt, Belview, Minn.

Gudbrandsdalslaget, Rev. L. P. Thorstveen, St. James, Minn.; Ivar Ostad, 1302 Washington Ave. So., Minneapolis, Minn.

Trønderlaget, O. M. Oleson, Fort Dodge, Iowa; Prof. L. E. Wollan, Fergus Falls, Minn.

Nordlandsdaget, E. D. Morck, 111-13 E. Sixth St., Minneapolis, Minn.; Rev. J. A. Johansen, Spicer, Minn.

Sognalaget, Rev. O. Refsdal, Chetek, Wis.; O. Williamson, Watouna, Minn.

Selbulaget, N. O. Serum, Halstad, Minn.; O. S. Hagem, Princeton, Minn.

Vosjelaget, S. A. Nelson, Lanesboro, Minn.; L. L. Torgerson, Aiefter, Minn.

Sætesdalslaget, Bj. Bjørnaraa, Starbuck, Minn.; G. Grundesen, East Grand Forks, Minn.

Nordfjordlaget, Rev. N. J. Meland, Lodi, Wis.; Rev. N. Anderson, La Crosse, Wis.

Landingslaget, S. A. M. Steen, Northfield, Wis.; C. S. Beck, Lake Preston, S. Dak.

Totningslaget, John Gordon, Minneapolis, Minn.; M. P. Thune, 2247 Fillmore St. N. E., Minneapolis, Minn.

Østerdalslaget, N. T. Moen, Fergus Falls, Minn.; Ole Hæi-berg, Kathryn, N. Dak.

Søndmørslaget, Dr. S. Fjelde, Abercrombie, N. Dak.; Rev. T. Nørstad, Dwight, N. Dak.

Stavangerlaget, konst. komite: Rev. S. Roalkvam, Whalen, Minn.; Prof. E. St. Johnson, St. Anthony Park, Minn., og andre.

Mjøsenlaget, O. M. Onsum, Highwood, Ill., organifator.

Hadelandslaget, T. A. Walby, Hudson, Wis.; Per Jacobson, Hudson, Wis.

Solunglaget, Ar. Bredeesen, Kensett, Iowa; Ole Gunderjon, Northwood, Iowa.

Stavanger og Søndre Bergenshus Amtens Lag, Rev. E. J. East-vold, Jewell, Iowa; B. L. Bellefen, Jewell, Iowa.

Foreign Money
always on hand.

Both long distance
Telephones 744.

A. E. JOHNSON CO.

GEN'L NORTHWESTERN AGENTS

Scandinavian-American Line

FARM LANDS ON EASY TERMS

Drafts on all principal
banks in Europe.

14 WASH. AVE. SO.
(Near Nicollet)
MINNEAPOLIS, MINN.

Den nye naalefabrik i virksomhed.

Den eneste af sit slags i denne verdensdel.

Det specielle maskineri for forarbejdelsen af de nye naale til syning, og særdeles til kirurgisk brug, blev sat igang den 3die Januar dette aar. Dette var ogsaa tiden for bolagets aarlige møde. Et godt antal af aktieholdere fremmødt; og alle var de særdeles vel tilfreds.

Nogle grunde hvorfor du bør eje aktier i dette kompani:

1. Denne naal er den eneste af sit slags forarbejdet i Amerika, og dette er det eneste bolag for fabrikation, i dette land, af naale til haandsøm og til kirurgisk brug.
2. Den er saa indrettet, at traaden ikke slider i tøjet; og den river ikke saaret i kirurgiske operationer, og smerte og farlige følger forebygges derved.
3. Naalen er et redskab, som bruges af skræddere, syersker, saddele- og skomagere, kirurger, og i ethvert hjem i hele verden hver dag i aaret, og som enhver maa og har raad til at købe.
4. Erfaring viser at det er meget større fortjeneste ved fabrikation af smaa gjenstande til hverdagsbrug, end de større og kostbarere ting.
5. Nettofortjenesten i fabrikationen af naale er meget stor; fordi material og arbeide koster meget lidet i forhold til prisen paa produktet. Antallet af naale som kjøbes og forbruges er svinlende stort; saa at der er, saa at sige, ingen grændser for vor forretnings udvidelse og væksten af vor fortjeneste. Da vi har eneretten paa disse naale, kan ingen konkurrere med os, og denne store fortjeneste vil bli fordelt paa aktierne.

Dine penge er værd mer end 6 procent aaret.

Har du nogensinde tænkt over det: at 1 dollar til 12 procent er værd saameget som 2 dollars til 6 procent, eller 3 dollars til 4 procent?

Vort nye cirkulære forklarer hvorledes du kan gjøre dine penge saameget mer indbringende. Skriv til os idag.

Nyborg Quick-Threading Needle Co.,

437 Palace Bldg.

Minneapolis, Minn.

The American Scandinavian

A Journal of Progress and Good Citizenship

Dette er det eneste blad af sit slags i verden.

Fuldt paa høide med de bedste amerikanske magasiner, men udelukkende skandinavisk i indhold.

INTERESSANT — BELÆRENDE — NYTTIGT

-:- Stor Pristævling -:-

ET \$550.00 PIANO

vil gives til den, som skaffer os de fleste abonnenter i 1911. Dette piano skal gives bort frit. Hvis De ønsker kan De skrive til S. W. Raudenbush Co., St. Paul, Minn., hvor vi har købt samme. Pianoet er af det aller bedste slag, som dette velkendte firma fabrikerer, af samme slag, samme type og samme udseende som det piano afdøde Governor Johnson af Minnesota købte af samme firma.

Foruden dette piano vil vi give over \$1,000 værdi af andre priser, og der er ingen grund hvorfor De ikke skulde vinde.

Sagen er at begynde i tide. — Skriv imorgen eller bedre idag; vor Publicity Manager vil give Dem fuld besked.

The American Scandinavian,

210 Washington St., Spokane, Wash.

NILS WALLHOFF,
Publicity Manager.

Vakkert Landsted falbydes.

Undertegnede har tilsalgs den vakreste farm i Washington County, Minnesota. Den ligger 2 mil fra Stillwater;

en god mil fra den elektriske bane mellem St. Paul og Stillwater paa hvilken tog gaar hver halv time til tvillingbyerne.

Denne eiendom ligger i et af de vakreste og frugtbarreste strøg i Minnesota, ved en nydelig indsjo. 121 acres, 95 dyrket, 6 acres frugthave. Naturlige og plantede lunde. Vaaningshuset er 56x40 fod, med 11 rummelige værelser og meget elegant anlagt. Varmeapparat. "Barn" 48x64 fod, moderne i alle henseender med vandstok, der er sikker mod frost. Stort drivhus, hønsehus og grisehus. Bygningerne har kostet mere end prisen paa hele eiendommen.

Dette er et udsøgt komfortabelt hjem til alle aarstider, men er især tiltrækkende som sommerhjem for en familie, der ønsker at bo paa et sundt, naturskjønt sted, i et udmerket nabolag. Skolehus tvers over veien. Kirker, skoler, godt marked o. s. v. i den nærliggende by Stillwater. Skriv til undertegnede, eller kom til St. Paul og vær med ud og bese eiendommen
Pris \$11,000.00.

A. Stolpestad

406 Pioner Press Bldg.,
ST. PAUL, MINN.

Forretning i Land
og Byeieendomme.
Laan og
Brandassurance.

Lutheran Publishing House

Norwegian Books. Bibles in the Norwegian, English and Swedish language.

DECORAH, IOWA

MINNEAPOLIS, MINN.

Luth Jaeger,

535 Temple Court, - - Minneapolis, Minn.

Offers his services in the matter of selling and buying Minneapolis and suburban

Real Estate and Northwestern Farm Lands

Write to him.

ARNE GARBORG,

Skrifter i Samling

7 Bind, tilsammen 2592 Sider. Pris heftet \$6.00, indb. \$8.40

INDHOLD: Bondestudentar, Mannfolk, Hjaa ho Mor, Trætte Mænd, Uforsonlige, Fred, Læraren, Den burtkomne Faderen, Heimkomin Son, Haugtussa, I Helheim, Ein Fritenkjar, Av Ijaak Ætt, Hemn, Stordaad, Seld til den vonde, Ungdom, Sjø, Aarsfesten i Ungdomslage, Doy, Han Lars i Lia, Fjell-luft, I Heidane, Kvæde, Ferdabrev, Kolbotnbrev, Knudaheibrev, Brev um Finnferdi 1905.

The Free Church Book Concern,

322 CEDAR AVE.,
Minneapolis, Minn.